

Perspectief op straffen en veiligheid

INSPIRATIE VERKIEZINGSPROGRAMMA'S 2017

In uw verkiezingsprogramma geeft u uw kijk op veranderingen die u voor ogen heeft de komende jaren. Zeer waarschijnlijk heeft u ook gedachten over het strafrecht en veiligheid. Reclassering Nederland levert vanuit haar ervaring en expertise graag een bijdrage op aspecten die het reclasseringswerk raken. Ter inspiratie...

1. Repressie & preventie

De 'onderbuik' zet de gedachten al gauw op het spoor van een repressieve aanpak van daders. Begrijpelijk, zeker wanneer de samenleving geschokt is door een ingrijpend delict en er aanwijsbare slachtoffers zijn. Forse straffen zijn in sommige situaties dan ook onvermijdelijk. Vergelding en genoegdoening zijn echter maar een deel van de oplossing. Voorkomen van herhaling is minstens zo'n belangrijk deel. Een afgewogen combinatie van vergelden én resocialiseren maakt de samenleving veiliger.

2. Voorwaardelijk

Een voorwaardelijke straf(deel) biedt een uitgelezen kans om te werken aan een gefaseerde, gecontroleerde, delictvrije 'landing' en deelname aan de samenleving. Door daders te begeleiden en te controleren op de naleving van (bijzondere) voorwaarden wordt een bijdrage geleverd aan het voorkomen van nieuwe strafbare feiten en nieuwe slachtoffers. Het voorwaardelijk deel biedt het verplichte kader, de stok achter de deur. Een kader waarbinnen risico's kunnen worden beheerst en gedrag kan worden beïnvloed, alvorens daders zonder 'lifeline' de vrije samenleving ingaan.

3. Enkelband

Elektronische ondersteuning bij de controle op de naleving van voorwaarden verlengt 'de arm' van de reclassering. De naleving van een locatiegebod of -verbod kan zo eenvoudiger worden gecontroleerd; controle in dienst van gedragsverandering. De mogelijkheden voor voorwaardelijke straffen met elektronische controle kunnen nog beter worden benut. Bijvoorbeeld als alternatief voor (preventieve) hechtenis. Dat is goedkoper en effectiever.

4. Werkstraf

Jaarlijks wordt door werkgestraften voor ruim 2 miljoen uren aan werk verricht. Zo maken daders zich nuttig voor de samenleving die zij eerder schade hebben toegebracht. De werkstraf is bewezen effectief: uit onderzoek blijkt dat daders met een werkstraf tot 47% minder vaak recidiveren dan kortgestrafte gedetineerden (*Recidive na werkstraffen en na gevangenisstraffen, Tijdschrift voor Criminologie 2009*). Voor zware delicten wordt de werkstraf niet als passend ervaren. Een combinatie van een werkstraf en een voorwaardelijke straf met reclasseringstoezicht zou, in tegenstelling tot wat de wet op de taakstraf sinds 2012 toelaat, echter ook voor ernstige zeden- en geweldsdelicten van toegevoegde waarde zijn. Een reparatie van de wet is gewenst.

5. Terrorisme & radicalisering

In het licht van recente schokkende aanslagen staan forse straffen voor plegers daarvan buiten kijf. Om de spiraal van radicalisering te doorbreken zijn tegelijkertijd ook preventieve maatregelen van belang. Door in gesprek te zijn met geradicaliseerden wordt door de reclassering gewerkt aan risicosignalering en waar mogelijk beïnvloeding. Door huisbezoeken, contact met familieleden, vragen te stellen, te luisteren, wordt een ingang gecreëerd om in contact te komen en te blijven. Zo ontstaat er een 'lijntje' met de normale maatschappij en worden denkbeelden bespreekbaar en kritisch belicht. Waar mogelijk wordt gepoogd om de binding met de Nederlandse samenleving te versterken, ook door perspectief te bieden middels scholing of arbeidsbemiddeling. Veiligheids garanties kunnen niet worden gegeven. Dat is de realiteit. Maar de ervaring leert dat het verplichte reclasseringscontact een begin kan zijn van een effectieve, preventieve interventie.

6. Evenwichtige begroting

Een gedegen en passende meerjarenbegroting op basis van onderbouwde prognoses is dé basis voor duurzaam effectief straffen. Met een voldoende en onderling evenwichtig budget voor de partners in de strafrechtketen kan zowel kwaliteit worden geleverd, wachtlijsten worden voorkomen en kunnen straffen snel, 'lik-op-stuk' ten uitvoer worden gelegd. Kwaliteit, maar ook snelheid komen de effectiviteit van straffen immers ten goede. De reclassering ziet de complexiteit van haar doelgroep toenemen; van verwarde personen en licht verstandelijk beperkten tot zedendaders, overvallers, terroristen en radicalen. Zeker met deze complexer wordende doelgroepen onderhanden, is een kwalitatieve en snelle reclasseringsinterventie essentieel om risicovolle situaties te voorkomen.

Zes statements over veiligheid

1. Effectief straffen is een combinatie van **repressie en preventie**. Een afgewogen combinatie van vergelden én resocialiseren maakt de samenleving veiliger.
2. **Voorwaardelijk** straffen betekent risico's beheersen en gedrag veranderen om zo een bijdrage te leveren aan terugdringen recidive en nieuwe slachtoffers.
3. Voorwaardelijke straf met **enkelband** kan nog beter worden benut als alternatief voor (preventieve) hechtenis. Goedkoper en effectiever.
4. De **werkstraf** is nuttig en effectief. Reparatie van de wet op de taakstraf is gewenst: maak de combinatie van een voorwaardelijke straf met reclasseringstoezicht met een werkstraf bij ernstige zeden- en geweldsdelicten weer mogelijk.
5. **Terrorisme** gerelateerde delicten vragen om repressieve maatregelen. Tegelijkertijd zijn preventieve maatregelen essentieel om de spiraal van **radicalisering** te doorbreken.
6. Een **evenwichtige begroting** is van belang om kwaliteit te leveren, wachtlijsten te voorkomen en straffen snel ten uitvoer te leggen. Zo kan duurzaam effectief worden gestraft.